

фундаментом сучасної моделі лідерства.

Важливо, що формування лідерства відбувається насамперед у молодіжних соціальних групах, де взаємодія стає основою самореалізації та набуття авторитету. О. Шпортун та І. Корейба доводять, що молодіжна група є потужним середовищем розвитку лідерських якостей, оскільки саме тут формуються внутрішньогрупова ідентифікація, орієнтація на цінності спільноти, соціальна активність і здатність до впливу на інших членів групи [6].

Лідерство у молодіжному середовищі розглядається як міжособистісний процес впливу, у якому вагому роль відіграють комунікативні якості: доброзичливість, чуйність, дипломатичність, уміння працювати в команді.

У цифрову епоху роль соціальних комунікацій посилюється. За висновками І. Левченко, інформаційно-комунікаційний простір створює нові умови для соціальної взаємодії, формує нові моделі поведінки та відкриває можливості для смислотворення, що є ключовим елементом лідерського впливу [7]. Соціальна комунікація стає механізмом самоорганізації сучасного суспільства, забезпечуючи взаємозалежність і координацію дій у нестабільному середовищі. Молодь, яка здатна ефективно діяти в цифрових комунікаційних мережах, отримує додаткові можливості для лідерства – від організації соціальних ініціатив до створення онлайн-спільнот.

Отже, соціальні комунікації – це не лише інструмент передачі інформації, а і комплексна система смислової взаємодії, у межах якої молодь формує стратегічне мислення, емоційну зрілість, навички взаємодії, цифрову грамотність, толерантність та відповідальність. Вони створюють умови для становлення нового покоління лідерів – гнучких, емпатійних, здатних до діалогу, командної роботи та конструктивного впливу.

Таким чином, формування лідерських компетенцій молоді неможливе без соціальних комунікацій, оскільки саме через взаємодію молоді люди навчаються впливати коректно, аргументовано й етично, долати бар'єри, мотивувати інших і створювати нові соціальні практики. Соціальні комунікації виступають ключовим чинником становлення відповідального, ефективного та інноваційного молодіжного лідерства в умовах сучасних суспільних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гоулман Д., Бойацис Р., МакКі Е. Первісне лідерство: навчання лідерству з емоційним інтелектом. Бостон: Harvard Business School Press, 2002. С. 336.
2. Нортхаус П. Лідерство: теорія та практика. Лондон: Sage Publications, 2021. С. 528
3. Акімова, Т. Ю. Формування лідерських якостей молоді як необхідна умова розвитку держави. *Publ. upr. reg. rozvit.* 2021. №4. С. 849-867. DOI:10.34132/pard2021.14.02
4. Олійник, О. О. Особливості прояву лідерського потенціалу студентської молоді. *Психологічний супровід розвитку лідерського потенціалу шкільної та студентської молоді: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 29 квітня 2021 р.* Київ: НУБіП України, 2021. С. 43-44.
5. Семак, Л. А., Піддубцева, О. І. Соціальна комунікація як важлива передумова успішного здобуття вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки.* 2024. Випуск 1(208). С. 335-339. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208-48>
6. Шпортун, О. М., Корейба, І. А. Молодіжна соціальна група як середовище розвитку лідерства у молоді. *Prospects and achievements in applied and basic sciences.* 2021. <https://docs.academia.vn.ua/bitstream/handle/123456789/308/IV-Conference-February-9-122021-book-589-593.pdf?sequence=1>
7. Левченко, І. (2022). Соціальна комунікація як важлива складова інформаційно-комунікаційного простору. *Society. Document. Communication.* 2022. Ed. 14. С. 253-265. <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-14-253-265>

ШИЯН Р.В.

студент,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,

м. Київ,

ShyianRV@krok.edu.ua

ВАСИЛЬСВА О. В.

БОРОТЬБА З ДЕЗІНФОРМАЦІОЮ В МІЖНАРОДНИХ ЗМІ

У глобалізованому інформаційному просторі дезінформація стала однією з найбільш небезпечних загроз для міжнародної безпеки та демократичних процесів. Швидкість поширення новин, розвиток цифрових технологій і зростання ролі соціальних медіа створили умови, у яких неправдиві повідомлення можуть впливати на громадську думку, політичні рішення та соціальну стабільність. Дезінформація, як свідомо викривлена або маніпулятивна інформація, стала складовою гібридних стратегій держав та недержавних акторів, а її подолання потребує комплексних інструментів, об'єднаних зусиль держав, медіа, громадськості та технологічних платформ.

Особливо інтенсивними інформаційні атаки стали після початку повномасштабної російсько-української війни у 2022 році. Росія систематично використовує пропаганду та фейки для виправдання агресії, дискредитації України та впливу на суспільні настрої у світі. Тому питання інформаційної безпеки та створення ефективних стратегій боротьби з дезінформацією набули ключового значення для багатьох держав, зокрема країн Балтії, Європейського Союзу та самої України.

Одним із центральних напрямів протидії дезінформації залишається підвищення медіаграмотності населення. Досвід Естонії, Латвії та Литви демонструє, що системна медіаосвіта, інтегрована в освітні програми, розвиває критичне мислення та нівелює вплив маніпуляцій. У цих країнах медіаграмотність стала частиною державної політики, а ефективна взаємодія між владою, журналістами та громадськими ініціативами забезпечує високий рівень інформаційної стійкості.

Показовою є діяльність естонських освітніх програм із медіаграмотності, діяльність литовського волонтерського руху «ельфів» та робота латвійських інституцій стратегічних комунікацій, зокрема Центру передового досвіду НАТО зі стратегічних комунікацій у Ризі. Балтійські країни поєднали правові, технологічні та освітні підходи, створивши одну з найефективніших систем інформаційного захисту в Європі.

Європейський Союз також розробив комплексну систему боротьби з дезінформацією. Важливими інструментами стали East StratCom Task Force та платформа EUvsDisinfo, що здійснюють моніторинг інформаційних операцій та формують рекомендації щодо протидії фейкам. Крім того, ЄС активно співпрацює з технологічними компаніями (Meta, Google, TikTok, YouTube) у межах Кодексу практик щодо дезінформації, спрямованого на прозорість реклами, демонетизацію фейків та підвищення стандартів контент-модерації.

Окремої уваги потребує роль соціальних медіа, які стали ключовим каналом поширення як правдивої інформації, так і маніпуляцій. Алгоритми соціальних платформ створюють «інформаційні бульбашки», що підсилюють поляризацію та знижують здатність аудиторії критично сприймати новини. Під час виборів у США 2016 року та референдуму щодо Brexit соціальні медіа показали свою здатність впливати на політичні процеси, тоді як у авторитарних країнах стали інструментом державного контролю та пропаганди. Український досвід використання соцмереж під час Революції Гідності та російської агресії засвідчив їхню важливу роль у мобілізації суспільства, але водночас підкреслив вразливість до інформаційних атак.

Україна активно формує власну систему протидії дезінформації. Центр протидії дезінформації при РНБО, платформи StopFake, «Детектор медіа» та десятки фактчекінгових медіапроектів стали важливою частиною інформаційної оборони. Після 2022 року українські ЗМІ значно посилили роботу у сфері фактчекінгу: загальнонаціональні та регіональні редакції створили понад 150 тематичних проєктів, спрямованих на викриття фейків і підвищення медіаграмотності. Активно впроваджуються освітні ініціативи, подкасти, аналітичні серії та спецпроекти у партнерстві з міжнародними організаціями.

Проте водночас українське законодавство досі не містить чіткого визначення

дезінформації, що ускладнює протидію маніпуляціям на правовому рівні. Важливим завданням стає розробка збалансованих нормативних механізмів, які одночасно протидіятимуть ворожим інформаційним операціям і не обмежуватимуть свободу слова. Ефективна стратегія має включати державне регулювання, розвиток стратегічних комунікацій, підтримку незалежних медіа, технологічні інновації та інтегровану медіаосвіту.

Сучасна боротьба з дезінформацією є багаторівневим процесом, що поєднує міжнародний досвід, технологічні рішення, соціальні практики та національну політику. Аналіз світових і українських моделей демонструє, що лише комплексний підхід, оснований на партнерстві держави, громадянського суспільства та медіа, може забезпечити стійкість інформаційного простору. Формування критично мислячого суспільства, інвестування у медіаосвіту та розвиток технологій фактчекінгу є ключовими умовами ефективної протидії дезінформації у сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ГО «Український інститут медіа та комунікації». (2024). Огляд медіапроектів з протидії дезінформації в Україні в умовах повномасштабної війни. Аналітична записка. https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2024/07/ABA_UMCI_Overview_of_mediaprojects_UA_WEB.pdf.
2. Голуб Р. Оновлення Кодексу практики ЄС щодо боротьби з дезінформацією: основні положення. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/212519_onovlennya-kodeksu-s-shchodo-borotbi-z-deznformatsyu-osnovn-polozhennya
3. Детектормедіа (2024), «Індекс медіаграмотності: Українці 66+ (2024)», URL: <https://detector.media/infospace/article/229111/2024-07-04-indeks-mediagramotnosti-ukraintsi-66/>
4. Маляренко В.І. Кращі практики зарубіжного досвіду боротьби з фейками та дезінформацією. Інформація і право. 2021. № 3 (38). С. 21–27.
5. Прибутько П. С. Інформаційні впливи: роль у суспільстві та сучасних воєнних конфліктах. Київ : Вид. А. В. Паливода, 2007. 252 с.

ЯКОВЕЦЬ А. Р.

магістр, спеціальність Журналістика,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ
AR.Yakovets@krok.edu.ua

МОМОТ Н. М.

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри журналістики,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ,
MomotNM@krok.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1054-4517>

СПЕЦИФІКА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

Проблема ведення інформаційних війн в ЗМІ є актуальною як ніколи і носить глобальний характер. В сучасному суспільстві такі терміни як: інформаційна війна, інформаційний тероризм, інформаційна та медіа агресія, інформаційна безпека, нароазі у широкому вжитку і це свідчить не лише про взаємозв'язок медіаресурсів з конфліктами, маніпуляцією та пропагандою, але й про те, що у теперішніх збройних агресіях, інформаційна війна в інфо просторі стає навіть більш важливою, ніж прямий військовий напад. Одним з найважливіших завдань української державності сьогодні є ефективне протистояння інформаційній агресії, а тому основним завданням є аналіз, вивчення та протидія основним методам та стратегіям, до яких вдаються російські медіа. Актуальність обраної теми дослідження обумовлюється ще й тим, що Україна